



КОМУНІКАТИВНИЙ ДИСКУРС

У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ
ПРОСТОРІ

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

**КОМУНІКАТИВНИЙ ДИСКУРС
У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

**Матеріали
Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції**

6-7 жовтня 2017 року

**Миколаїв
2017**

Рекомендовано до друку рішенням наукової ради
Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (протокол № 9 від 29.08.2017 р.)

Редакційна колегія

Будак Валерій	ректор Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського, доктор технічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки.
Філатова Оксана	доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури філологічного факультету Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
Солодка Анжеліка	доктор педагогічних наук, професор кафедри перекладу, завідувач кафедри перекладу Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
Кіндратів Віталій	заступник голови Миколаївської обласної державної адміністрації
Ситченко Анатолій	доктор педагогічних наук, професор, проректор із науково-педагогічної роботи Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
Сова Йоанна	доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри класичної філології Університету Миколи Коперника (Торун, Польща)
Тодорова Біляна	доктор болгарської мови, професор Південно-західного університету імені Неофіта Рильського (Благоевград, Болгарія)
Бондарева Олена	доктор філологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, соціально-гуманітарної роботи та лідерства Київського університету імені Бориса Грінченка
Миропольська Наталія	доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти, Інститут проблем виховання НАПН України
Гузенко Світлана	кандидат філологічних наук, доцент, декан філологічного факультету Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
Корнієнко Ірина	кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
Мороз Тетяна	кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету іноземної філології Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
Бондар Людмила	відповідальний секретар організаційного комітету (напрями «Літературознавство», «Мовознавство і лінгводидактика»), кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
Сидоренко Юлія	відповідальний секретар організаційного комітету (напрями «Перекладознавство»), кандидат педагогічних наук, доцент кафедри перекладу Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського

Комунікативний дискурс у полікультурному просторі: матеріали
К 33 Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (6-7 жовтня 2017 р.). – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. – 228 с.

Збірник тез доповідей Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції охоплює широке коло літературознавчих, мовознавчих питань, а також проблеми перекладу. Матеріали акцентують парадигми «полікультурологія», «лінгвокультурологія», «міжкультурна комунікація». Розглядаються культурно-детерміновані явища міжтекстової взаємодії.

Видання призначене для науковців гуманітарних спеціальностей, аспірантів, студентів, вчителів-словесників.

© Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського, 2017 р.

ЗМІСТ

НАПРЯМ «ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО»

Байтеряков Є. О. ОБРАЗ ГАСТУРА В АМЕРИКАНСЬКОМУ ГОРОПІ XIX-XX СТ.....	11
Bezrukov A. V. THE MANIFESTATION OF METAPHYSICAL ORIGINALITY IN THE J. DONNE'S SCHOOL PARADIGMS	12
Бестюк І. А. ДЕМФОЛОГІЗАЦІЯ ГІТАРИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ 1920-1930-Х РОКІВ	13
Білик Г. М. КОМУНІКАТИВНА ПРОБЛЕМАТИКА В ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ «КАЗОК ЕММИ АНДІЄВСЬКОЇ»	15
Богдан Ю. Б. ОБРАЗ АВТОРА В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ТА НІМЕЦЬКОМУ МАНДРІВНОМУ РОМАНІ	16
Бородіца С. В. ПОСТМОДЕРНІСТСЬКИЙ ДИСКУРС РОМАНУ «ГРАВІТАЦІЯ» ЛЕСІ РОМАНЧУК	18
Бровко О. О. ГЕРАЛЬДИЧНА КОНСТРУКЦІЯ В ТИПОЛОГІЇ МЕТАТЕКСТУ: КУЛЬТУРНА ПАМ'ЯТЬ І ГРА	19
Веретейченко І. А. ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНОМУ ПРОСТОРІ	21
Ворова Т. П. ИДЕНТИФИКАЦИОННЫЙ КОД ПРОЧТЕНИЯ НЕКОТОРЫХ СКАЗОК О. М. СОМОВА	22
Гончарова Н. В. ТВОРЧЕ ОСМИСЛЕННЯ ЗМІСТОВОЇ ТА ФОРМАЛЬНОЇ МОДЕЛІ СВЯТОГО ПИСЬМА В АГІОГРАФІЧНОМУ ТВОРІ «СКАЗАННЯ ПРО СВЯТИХ БОРИСА ТА ГЛІБА» ...	24
Дацур К. С. ГЕРОЇ РОМАНУ «КОЛЕКЦІОНЕР» ДЖОНА ФАУЛЗА У ТЕКСТІ НА ЕКРАНІ	25
Дем'янюк М. Б. ХУДОЖНІЙ ТЕКСТ У ДИСКУРСІ ПСИХОАНАЛІЗУ Й ГЕРМЕНЕВТИКИ.....	27
Дерев'янченко Н. В. АВТОФІКЦІОНАЛЬНІСТЬ У РОМАНІ М. УЕЛЬБЕКА «РОЗШИРЕННЯ ПОЛЯ БОРНІ»	28
Джигун Л. М. ВЗАЄМОДІЯ МЕМУАРНОГО ТА АВТОБІОГРАФІЧНОГО НАЧАЛА В ЕМІГРАЦІЙНІЙ ПРОЗІ NONFICTION XX СТОЛІТТЯ	30
Димовська А. К. «ВИРОБНИЧИЙ» КІТЧ 20-30-Х РОКІВ XX СТОЛІТТЯ: ГРА В ЛІТЕРАТУРУ	31
Журба С. С. МОДУС МАСКИ В УКРАЇНСЬКОМУ АВАНГАРДНОМУ РОМАНІ	32
Зінченко Н. І. НАРОДНОПІСЕННА ОСНОВА ЛІРИКИ ПОЕТІВ-РОМАНТИКІВ ПОЛТАВЩИНИ.....	33
Ильинская Н. И. ПУТЬ К НЕВИДИМОМУ ГРАДУ: УТОПИЧЕСКИЕ ДИСКУРСЫ В ПОЭМЕ БЕЛОГО «ХРИСТОС ВОСКРЕС»	35
Іщенко О. А. СВІЙ/ЧУЖИЙ ПРОСТІР ЯК ЗАСІБ ТВОРЕННЯ ПСИХОПОРТРЕТА ГЕРОЯ У РОМАНАХ МИРОСЛАВА ДОЧИНЦЯ.....	37

Кабіна Ю. Г. РОЛЬ ПАРАДОКСУ У ПОСТМОДЕРНІСТСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ ГРІ.....	38
Казанжи О.В. НАРОДНА КАЗКА ЯК МЕДІАТЕКСТ ПРАДАВНИХ ЧАСІВ.....	40
Кирилюк С. В. РЕАЛІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КАРТИНИ СВІТУ В ДИСКУРСІ НІМЕЦЬКОЇ НАРОДНОЇ КАЗКИ	41
Ковлік С.І. КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ТЕКСТУ «КУЛІНАРНІ ФІГЛІ» МАРІЇ МАТІОС	43
Корівчак Л. Д. ХУДОЖНЄ ВІДТВОРЕННЯ КАТЕГОРІЇ ПРОСТОРУ В ЛІРИЦІ М. ЧЕРНЯВСЬКОГО	44
Корнєєва Л. Л. ФУНКЦІЯ ПІСЕНЬ ОССІАНА В РОМАНІ Й.В. ГЕТЕ «СТРАЖДАННЯ МОЛОДОГО ВЕРТЕРА»	45
Косарева Г. С. КОНЦЕПТИ МАГІЇ ТА КАРНАВАЛУ ЯК ІДЕНТИФІКАЦІЙНІ МАРКЕРИ МЕТАІСТОРІЇ У РОМАНІ «ФЕЛІКС АВСТРІЯ» СОФІЇ АНДРУХОВИЧ	47
Косінова О. М. МУЗИЧНІСТЬ ТВОРІВ ПАВЛА ТИЧИНИ ТА БОГДАНА ІГОРЯ АНТОНІЧА	49
Костецька Л. О. СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА В КОНТЕКСТІ ЖУРНАЛІСТИКИ	50
Ласкава Ю. В. СУЧАСНІ ФОРМИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ РОБОТИ У ВНЗ	52
Лілік О. О. МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО РОБОТИ З РОДОВО-ЖАНРОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ	53
Лозінська А. В. ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗБІРКИ С. ЖАДАНА «ТАМПЛІСРИ»	55
Майстренко Л. В. ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ	56
Мельник Н. Г. ПРИГОТУВАННЯ СТРАВИ ЯК ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ АМБІВАЛЕНТНОСТІ ЖІНОЧОЇ ДУШІ (ЗА РОМАНОМ СОФІЇ АНДРУХОВИЧ «ФЕЛІКС АВСТРІЯ»).....	57
Милукова А. Г. ЭКФРАСИС В ПРОЗЕ В. ПЕЛЕВИНА	58
Місінкевич О. М. АВТОР – ТЕКСТ – ЧИТАЧ: КОНЦЕПЦІЯ «ГРИ» ЯК ПРИНЦИП ОРГАНІЗАЦІЇ ПОСТМОДЕРНОГО ТВОРУ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ «НОВА ЛЮДИНА» Н. ЛІЩИНСЬКОЇ).....	60
Муравецька Я. С. КІНЕМАТОГРАФІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ «КАЙДАШЕВОЇ СІМ'Ї»: ВІЗУАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ	61
Мусий В. Б. КОДЫ ИНТЕРПРЕТАЦИИ ЗАГЛАВИЯ РОМАНА ВЛАДИМИРА СОРОКИНА «МАНАРАГА»	63
Назаренко Н. И. РОМАН «ЗАПИСКИ БАРРИ ЛИНДОНА» В. М. ТЕККЕРЕЯ В АСПЕКТЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ИСКУССТВ.....	64
Науменко Н. В. БІБЛІЙНИЙ ІНТЕРТЕКСТ У ПІСЕННІЙ ЛІРИЦІ СТІНГА	65
Омельченко О. А. АДРЕСАТЫ ЛИРИКИ С. А. ЕСЕНИНА.....	67

Онікієнко І. М. КУЛЬТУРНІ ДІАЛОГИ І. КАЛИНЦЯ У ПОЕТИЧНІЙ ЗБІРЦІ «ПАДІ І МАРЕНІ»	68
Павлюк Н. Л. ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ МОТИВИ ОПОВІДАННЯ В. ПІДМОГИЛЬНОГО «ДОБРИЙ БОГ»	70
Пухонська О. Я. ВІЙНА ЗА / ПРОТИ ПАМ'ЯТІ: СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ	71
Романенко О. В. СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА В КОНТЕКСТІ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ КУЛЬТУРИ.....	72
Руснак І. Є. ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ПРО УКРАЇНСЬКУ РЕВОЛЮЦІЮ В РОМАНІ «САБОТАЖ УВО» УЛАСА САМЧУКА	74
Руссова В. М. ІСТОРИОСОФСЬКА СКЛАДОВА І МОРАЛЬНИЙ ІМПЕРАТИВ ТРИЛОГІЇ «ЗАПОРОГИ» ВІТАЛІЯ РОГОЖІ	75
Семененко Л. М. ПОЛІКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ ПОЕЗІЙ МИКОЛИ ВОРОНОГО	76
Семчишин Д. В. ГЕКСАМЕТР У ТВОРЧОСТІ МИКОЛИ ВІНГРАНОВСЬКОГО: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ІСТОРИКО-ЛІТЕРАТУРНИЙ АСПЕКТИ.....	78
Сивець Т. В. КОНЦЕПТ ПАМ'ЯТІ У ХУДОЖНЬОМУ ВИМІРІ ЛІТОПІСУ КИЇВСЬКОЇ РУСІ (НА МАТЕРІАЛІ «ПОВІСТІ ВРЕМ'ЯНИХ ЛІТ»)	80
Сидоренко А., Кравченко Я. ЖАНРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯПОНСЬКОЇ СЕЦУВА В ТВОРЧОСТІ РЮНОСКЕ АКУТАГАВІ (НА ПРИКЛАДІ НОВЕЛИ «МУКИ ПЕКЛА»	81
Сизоненко Н. М. СОКРАТИВСЬКИЙ ДІАЛОГ У ПОВІСТІ ВАСИЛЯ ШЕВЧУКА «НАВЧИТЕЛЬ ІСТИНИ»: КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ МОВЛЕННЄВОГО ЖАНРУ	82
Скорина Л. В. ЕПІГРАФ ЯК ЗНАК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА 20-х рр. ХХ ст.).....	84
Скуратко Т. М. ДИФУЗІЯ ЖАНРУ ПОЕМИ У ТВОРЧОСТІ І. ДРАЧА	85
Слижук О. А. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ШЕСТИКЛАСНИКІВ НА УРОЦІ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ (ЗА ПОВІСТЮ ГАЛИНИ ПАГУТЯК «ВТЕЧА ЗВІРІВ АБО НОВИЙ БЕСТІАРІЙ»)	87
Слоньовська О. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ МЕТОДОЛОГІЇ АРХЕТИПНОЇ КРИТИКИ (НА МАТЕРІАЛІ ЛІТЕРАТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ 20 – 50-Х РОКІВ ХХ СТ.).....	89
Соловцова І. В. ШЕКСПІРОВСКИЕ РЕМИНИСЦЕНЦИИ В ПОВЕСТИ ДЖ. ОЛДРИДЖА «МОЙ БРАТ ТОМ»	90
Сухарева С. В. БІБЛІЙНА ГЕРМЕНЕЯ ПОЛЬСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ПОЛЬСЬКОМОВНИХ ТЕКСТІВ ЕПОХИ БАРОКО	92
Тичініна А. Р. КОМУНІКАТИВНА ФУНКЦІЯ ПАРАТЕКСТУ	93
Тулахіна О. В. ТРАВМА, СПОГАД, НОСТАЛЬГІЯ: ВІКТОРІАНСЬКА ДОБА У ДЗЕРКАЛІ ЛІТЕРАТУРНОЇ РЕЦЕПЦІЇ ПОРУБІЖЖА ХХ-ХХІ СТОЛІТЬ	94

Федько М., Кравченко Я. ФУНКЦІЇ МІФОЛОГІЧНИХ МОТИВІВ В АМЕРИКАНСЬКОМУ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОМУ РОМАНІ А. МЕЙ «SACRED WELL».....	96
Хлисту́н І. В. ПОЕТИЧНО-МОСФЕРА ПОЕМИ ІВАНА ДРАЧА «ЧОРНОБИЛЬСЬКА МАДОННА» У КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ.....	97
Цепкало Т. О. МІФОЛОГІЧНА СИМВОЛІКА ОБРАЗУ МІСЯЦЯ В ПОЕЗІЇ В. КОРДУНА.....	99
Цуркан І. М. ПРОМЕТЕЇЗМ У ЛІРИЦІ ОЛЕКСАНДРА ОЛЕСЯ.....	100
Шевченко Т. М. ОСОБЛИВОСТІ МЕНТАТИВУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЕСЕЇСТИЦІ.....	102
Шестопалова Т. П. ПАМ'ЯТЬ І ПИСЬМО: ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ Й ПЕРСПЕКТИВИ ВИДАННЯ АВТОГРАФУ ЮРІЯ ЛАВРІНЕНКА «МІЙ САД В АРКТИЦІ».....	103
Шинкарь І. П. РЕКОНСТРУКЦІЯ ЧИ АДЕКВАТНЕ ПРОЧИТАННЯ МИНУЛОГО В ІСТОРИЧНОМУ РОМАНІ.....	104
Шморлівська Л. І. МОДЕРНІСТСЬКІ ВІЯННЯ У «НОВЕЛЯХ» ДЕНИСА ЛУКІЯНОВИЧА.....	106
Шостак О. Г. ПАМ'ЯТЬ ЯК ІНША РЕАЛЬНОСТІСТЬ У РОМАНІ СЮЗАН ПАУВЕР «ТАНЦІВНИК ПО ТРАВІ».....	107
Шостак О. О. РИТОРИЧНІ СТРАТЕГІЇ НА РІВНІ КОМПОЗИЦІЇ ТА ФОРМИ «ЕМІГРАЦІЙНОГО» ЦИКЛУ ІВАНА ФРАНКА «ДО БРАЗИЛІЇ».....	109
Шуба Ю. В. ПОСТМОДЕРНІСТСЬКІ ІГРИ ДЖУЛІАНА БАРНСА В РОМАНІ «ВІДЧУТТЯ ЗАКІНЧЕННЯ».....	110
Щербак С. В. ХУДОЖНЄ ОСМИСЛЕННЯ ПОБАЖАНЬ ТА ТОСТІВ МОРЯКІВ.....	112
Янчук К. Ю. ЛІТЕРАТУРНИЙ ДИСКУРС «УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЗЕТИ» (Мюнхен, 1955-1960 рр.).....	114
Ярова М. О. СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ОЦІНКИ В РОМАНІ ФРЕНСІСА СКОТТА ФІЦДЖЕРАЛЬДА «ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ».....	115

НАПРЯМ «МОВОВИЗНАВСТВО І ЛІНГВОДИДАКТИКА»

Баденкова В. М., Троценко Є. В. ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТРАНСФОРМОВАНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ЯК ЗАСОБУ ЕКСПРЕСІЇ В МОВОТВОРЧОСТІ Д. КРЕМЕНЯ.....	117
Бойко І. О. ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НЕВДАЧ ПРИ ВИКОРИСТАННІ АПЕЛЯТИВІВ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ).....	118
Бурдунок О. В. МОРФОЛОГІЧНІ УТВОРЕННЯ В СИСТЕМІ ВІДОЙКОНІМНИХ ПРИЗВИЩ ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОЇ МИКОЛАЇВЩИНИ.....	120
Воробьева А. В. РОЛЬ ЭТИЧЕСКОЙ АРГУМЕНТАЦИИ В УСЛОВИЯХ МЕЖКУЛЬТУРНОГО ОБЩЕНИЯ.....	121
Gryshchenko O.V. FAKE: MODERN PERCEPTION.....	122

Гузенко С. В. ДІАЛОГІЧНІСТЬ СУЧАСНОГО МАСМЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ.....	124
Доброштан Т. В. НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ЯЗЫКОВЫХ ЕДИНИЦ СОВРЕМЕННОГО РУССКОГО ЯЗЫКА: ЛИНГВОСТРАНОВЕДЧЕСКОЕ РАССМОТРЕНИЕ.....	125
Добіжа Н. В. TOPONYME ALS REALIEN DER SPRACHE UND DER KULTUR: PROBLEM DER BEDEUTUNG.....	127
Драч Н. Є. МОЖЛИВОСТІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ГРАМАТИЧНИХ НОВОУТВОРЕНЬ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ).....	128
Єжевська С. В. ПІЗНАННЯ СВІТУ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ.....	129
Зинякова А. А. СПЕЦИФИКА АКЦЕНТУАЦІЇ СУФИКСАЛЬНИХ ІМЕННИКІВ ЖІНОЧОГО РОДУ НА -А, -Я.....	131
Іваницька Н. Л. ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СТАТУС СЛОВОНАЗВИ ПРЕДМЕТНОГО ДЕНОТАТА «ЛІНГВОКУЛЬТОРОЛОГІЯ».....	132
Крутоголова О. В. МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТІВ І СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ.....	134
Куцевол О. М. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	135
Левчук І. П. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ «УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ».....	136
Литвинюк О. І. ЗМІНИ ТЕЗАУРУСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПРИ ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СПІЛКУВАННІ.....	138
Луньова Т. В. КУЛЬТУРНО ЗНАЧУЩА ІНФОРМАЦІЯ В СЕМАНТИЦІ ЛЕКСЕМИ PORTRAIT В ЕСЕ А.С. БАЄТТ.....	139
Магеррамова-Агаева Г. А. ТЕКСТ КАК ЕДИНИЦА ЯЗЫКА: ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ.....	141
Миронюк Т. М. МЕТАФОРА У КОМП'ЮТЕРНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	142
Моргун А. В. ЭКСТРАЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ СФЕРЫ ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ (НА МАТЕРИАЛЕ ДЕЗООНИМИЧЕСКОЙ ДЕРИВАЦИИ).....	143
Музыка Т. Є. ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	145
Насалевич Т. В. ФРАЗЕОЛОГИЗМЫ И АЛЛЮЗИИ В СОВРЕМЕННОЙ ПОЭЗИИ (НА МАТЕРИАЛЕ ЛИРИКИ АЛИКА БЕЛОГЛОВСКОГО).....	146
Поповський А. М. РУСИФИКАЦІЯ – СУРЖИК – ВУЛЬГАРИЗАЦІЯ В КОМУНІКАТИВНОМУ ДИСКУРСІ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ.....	148
Потапова Г. М. МОВНА ОСОБИСТІСТЬ ЄВГЕНА ВОДОЛАЗКІНА У СУЧАСНОМУ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ: РОМАН «ЛАВР».....	149

Приблуда Л. М. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ПАРАМЕТРИ ВТОРИННОЇ НОМІНАЦІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПРОЗІ.....	150
Приходько І. В. ТРОПЕІЧНА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА НОМІНАЦІЯ ДЕРЖАВИ В АНГЛОМОВНІЙ КАНАДСЬКІЙ ПОЕЗІЇ XVIII-XXI ст.....	152
Прокопович Л. С. ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРЕМИ ВОДА В РОМАНІ МИРОСЛАВА ДОЧИНЦЯ «МАФТЕЙ».....	153
Процик І. Р. ФУТБОЛЬНА ТЕРМІНОЛЕКСИКА У СПОРТИВНИХ СТАТТЯХ ТАРАСА ФРАНКА.....	155
Сакаджи Д. М. ПОЛІТКОРЕКТНІСТЬ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ.....	157
Скобнікова О. В. ВИЗНАЧЕННЯ ІМЕНІ КОНЦЕПТУ «FAMILY».....	158
Усик Г. М. ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ В АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ.....	159
Харитоновна Д. Д. ПОЛІТИЧНА ЛІНГВОПЕРСОНОЛОГІЯ У МОВІ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ.....	160
Khachatryan Y. L. CROSS-CULTURAL DISCOURSE COMPETENCE AS THE BASIS FOR SUCCESSFUL PROFESSIONAL ACTIVITY OF FUTURE SPECIALISTS IN ECONOMICS.....	162
Tsapro G. Yu. I-REPRESENTATION IN POEMS BY CHRISTINA ROSSETTI: GENDER ASPECT.....	163
Шведова М. О. КОРПУС ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ СТИЛІВ.....	164
Шестопап О. С. НАГОЛОШЕННЯ ФОРМ ДРУГОЇ ОСОБИ ОДНИНИ НАКАЗОВОГО СПОСОБУ В «ЕНЕЇДІ» І.КОТЛЯРЕВСЬКОГО.....	165
Шумейко З. Є. УЧАСТЬ МАТВІЯ НОМИСА У ФОРМУВАННІ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ.....	167

НАПРЯМ «ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО»

Абабілова Н. М., Усаченко І. В. РЕАЛІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕНЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ЗАРУБІЖНИХ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЦІВ.....	169
Агеева В. О. РОЛЬ ПЕРЕКЛАДУ У ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ.....	170
Аношкова Т. А. GLOBAL ASPECT OF TRANSLATION COMPETENCE.....	171
Ваньнин Сяо СПЕЦИФИКА УЗУАЛЬНИХ МЕТАФОРИЧЕСКИХ НОМИНАЦИЙ.....	172
Волченко О. М. КУЛЬТУРНО-ДЕТЕРМІНОВАНІ СТРАТЕГІЇ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ.....	174
Горова М. П. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ВІЙСЬКОВИХ ТЕКСТІВ.....	175
Дем'яненко О. Є. СПЕЦИФИКА МОТИВАЦІЙНОГО КУЛЬТУРНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	176

Єфименко Т. М. РОЗВИТОК КУЛЬТУРНОГО ІНТЕЛЕКТУ ВИКЛАДАЧА ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	178
Карабан В. І. КОРПУСНІ КОНТЕКСТУАЛЬНІ СЛОВНИКИ У НАВЧАННІ ПЕРЕКЛАДУ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ.....	179
Каражекова М. І. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ «ЇЖА» В АНГЛОМОВНІЙ ПРОЗІ.....	181
Козачук А. М. ВИКОРИСТАННЯ КІЛ ЕЙЛЕРА У ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ.....	182
Куліш І. В. ТЕРМІНИ «ФОРЕНІЗАЦІЯ» ТА «ДОМЕСТИКАЦІЯ». ЇХ ПОХОДЖЕННЯ ТА МІСЦЕ В СУЧАСНІЙ ТЕРМІНОСИСТЕМІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА.....	183
Кутас Н. В., Радкіна В. Ф. МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПОЛЯ УЧНІВ НА УРОКАХ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ.....	185
Ли Венъси СПОСОБИ ПЕРЕДАЧІ ЛАНДШАФТНОЇ ЛЕКСИКИ В РУССКОМ ПЕРЕВОДЕ РОМАНА Д.ЛОНДОНА «ВРЕМЯ-НЕ-ЖДЕТ».....	186
Логінова Г. М. ПСИХОЛОЛІНГВІСТИЧНИЙ ВИМІР МЕНТАЛЬНОЇ СИМВОЛІКИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ПОЛІЕТНІЧНІЙ ПЛОЩИНІ.....	188
Лю Госян ИМЕНА СОБСТВЕННЫЕ В ПЕРЕВОДАХ «СЕВЕРНЫХ РАССКАЗОВ» ДЖЕКА ЛОНДОНА.....	189
Масалова Т. М. ЖАНР ПРОПОВІДІ У РЕЛІГІЙНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОЇ ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ПРОПОВІДІ).....	191
Мороз Т. О. ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ МОВНИХ СТРУКТУР У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	192
Недоступ К. О., Волошук І. П. СЕМАНТИЧНІ ПОЛЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ: СТРУКТУРНІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	193
Нікішина В. В. ПЕРЕКЛАД ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЛІНГВАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	195
Огородник Н. Є. МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО КОНТЕКСТУ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ МОРЯКІВ.....	196
Палійчук Е. О. ВИКЛИКИ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ПРОЕКТІВ З ПІДТРИМКИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС: ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ.....	198
Париляк І. Л. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСВОЄННЯ ПОЛЬСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	199
Perea L. FORMATIVE ASSESSMENT FOR ENGLISH LANGUAGE LEARNERS IN THE ENGLISH LANGUAGE ARTS CLASSES: CREATION OF RUBRICS FOR ELEMENTARY, MIDDLE, HIGH SCHOOL AND UNIVERSITY LEVEL STUDENTS LEARNING ENGLISH.....	200
Перова С. В. СВОЄРІДНІСТЬ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА В ПЕРЕКЛАДІ ДРАМИ «ГАМЛЕТ» ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА.....	201

Поворознюк Р. В. КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ВИТОКИ ГАБІТУСА МЕДИЧНОГО ПЕРЕКЛАДАЧА	203
Пригодій О. С. КОНЦЕПТ «СВОБОДА» ЯК ЕЛЕМЕНТ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ КАРТИНИ СВІТУ	204
Пустовойченко Д. В. НЕВЕРБАЛЬНІ АСПЕКТИ МІЖКУЛЬТУРНИХ ВІДМІННОСТЕЙ.....	205
Раковська М. А. ЗАСОБИ МНМОТЕХНІКИ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	207
Ружевиц Я. І. ПЕРЕКЛАДНИЙ ХУДОЖНИЙ ТЕКСТ ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОГО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ.....	209
Сидоренко Ю. І. ШЛЯХИ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО GERUNDIUM ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	210
Смірнова О. О. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ РОЛЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ).....	212
Смольницька О. О. ТИПОЛОГІЧНІ МОДЕЛІ У ВИБРАНИХ БРИТАНСЬКИХ НАРОДНИХ БАЛАДАХ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	213
Сотер М. В. АВТЕНТИЧНИЙ ТЕКСТОВИЙ МАТЕРІАЛ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	214
Taranukha Ye. THE LYRICAL SELF THROUGH THE IDENTITY CONCEPT: A REVIEW BASED ON THE POETRY OF V.STUS AND M.ATWOOD	217
Федоренко С. В., Миклуш М. І. КУЛЬТУРНО-ДЕТЕРМІНОВАНІ ФАКТОРИ У ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	218
Хавкіна О.М. «КЕРІВНИЦТВО МПК З ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ТА ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ» УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У ПЕРЕКЛАДАЦЬКОМУ АСПЕКТІ	220
Цюлик Н. М. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ПРАКТИЧНОМУ КУРСІ ПЕРЕКЛАДУ З ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ.....	221
Чжан Сюао АНГЛИЙСЬКІ ІМЕНА ПРИЛАГАТЕЛЬНІ І ЇХ СООТВЕТСТВИЯ В РУССКОМ ПЕРЕВОДЕ РАССКАЗОВ О'ГЕНРИ.....	223
Шама И. Н. ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ И ПЕРЕВОД ЗАГОЛОВКОВ КЛЕРИХИО.....	224
Шкода М. В. ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИКИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	226

НАПРЯМ «ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО»

Байтеряков Є.О.

м. Мелітополь, aurora.aeternam@gmail.com

ОБРАЗ ГАСТУРА В АМЕРИКАНСЬКОМУ ГОРОРІ XIX-XX СТ.

Надприродний жах, що захопив американську літературу ще за часів Едгара По, міцно закріпив своє оложення у літературному процесі завдяки роботам таких видатних авторів, як Емброуз Бірс, Роберт Чемберс, Ровард Лавкрафт, Стівен Кінг, Роберт Блох тощо. Звертаючись до прихованих страхів, темних закутків людської психіки, а також до численних містичних традицій різних народів, автори так званого «weird fiction» створили безліч образів і персонажів, що утворили власну мітологію. Так, існує окремий цикл «Лавкрафтівських мітів» [3], що до його входить пантеон Давніх Богів, цикл «Жовтих мітів» [2], створений на основі «Короля у Жовтому» Роберта Емберса та багато інших, менш масштабних утворень. Важливо усвідомлювати, що під «мітами» літературознавці розуміють не тільки літературну спадщину авторів згаданих образів, але й твори усіх їх дослідників, що так чи інакше оперують ними. Таким чином, завдяки цим мітологіям горор-література сповнена авторськими архетипами, що стали надбанням окремої категорії авторів. Це почасти пояснює назву: боги та інші містичні створіння втрачають єдиного автора, натомість отримують різноманітні трактування та характерно впливають на сюжетні інших творів. Одним з найцікавіших представників мітології з «weird fiction» є образ Гастура.

Вірогідно, Гастур можна вважати чи не найстаршим з усіх богів пантеону «Жовтих мітів». Вперше він з'являється в оповіданні «Вівчар Гаїта» (іноді «Гайта») американського письменника Емброуза Бірса, що вийшло друком у січні 1891-го року окремим твором, а потім увійшло до збірки «Чи може таке трапитися?» [1]. У творі йдеться про вівчаря на ім'я Гаїта, який почитає пастушого бога на ім'я Гастур. Оскільки у центрі уваги знаходиться сам пастух, образ Гастура майже не розкривається автором. Саме оповідання в цілому тяжіє до містики, тому Гастур можна вважати скоріш певною персоніфікацією або символом вищої ідеї, ритуальної віри, якою людина служить протягом життя. Гаїта, що вірно молився Гастурові та благав того не руйнувати світ, одного разу починає цікавитись про своє походження, про своє призначення та мету життя та зрештою починає – у буквальному сенсі – шлях пізнання, виходячи зі своєї печери.

Об'єктивно визначити походження імені Гастура майже неможливо. Емброуз Бірс не лишив жодних нотаток з цього приводу, а значні пізнання автора у різних сферах науки майже унеможливають конкретизацію напрямку етимологічних шукач. Існує думка (підтримана, зокрема, дослідником фантастики та горору в літературі Еверетом Кейпером), що слово походить від грецького «Xasthur», а значить, у свою чергу, є видозміненим «Хаос», тобто «хаос». Інші версії базуються на індоевропейській правові: «Gheis-ter», що перекладається як «жахаюча зірка», зірка, що жахає», здається вірогідним через астрономічне походження інших найменувань. Варіація – «Gheis-tor», тобто «той, що приносить жах». Також поважною вважається теорія, згідно до якої «Гастур» походить від «пастор» (pastor), «захисник» та згодом «вівчар». Зважаючи на першоджерело імені, це пояснення видається логічним. Існує думка про давньоєгипетське походження імені, проте вірогідність цього доволі низька.

Оскільки Гастур у Бірса є скоріш метафорою, ніж конкретним персонажем, основні почесті, пов'язані з образом Гастура, дісталися його наступникові – Роберту Чемберсу. Достоту невідомо, чому перспективний молодий художник, чії роботи виставлялися у паризькому Салоні, раптом вирішив стати письменником. Збірка малої прози Роберта Чемберса «Король у Жовтому», що з'явилася у 1895 році, забезпечила горорі літературне безсмертя. Серед містичних оповідань, сповнених символами та химерними подіями, у ній міститься кілька ідей та образів, що Чемберс запозичив у Бірса: Каркоза, Галі та сам Гастур. Проте Емберс лишає самі тільки номени: Галі з філософа перетворюється на озеро, Каркоза – з примарного міста на мімі, а Гастур взагалі отримує кілька втілень.

В оповіданні «Той, що відновлює репутації» головний персонаж на ім'я Кастейн нарікається «сином Гастура». З одного боку, мова йде про імперську династію, тому цілком можливе пряме трактування цього разу, з іншого – до цього схиляється більшість критиків – найменування «Гастур» можна сприймати як певне сц, звідки походить Кастейн. Схоже, що існування цього образу на межі цілковитого різних понять входило у свідомість автора: в оповіданні «Маска» Гастур потрапляє до того ж списку, що й Альдебаран, Алар та Гаяди, тобто зіркою чи сукупністю зірок. Проте у творі «Жовтий Знак» він йде у парі з Касільдою (персонаж, що також є істиную «мітів»), що натякає на його приналежність до категорії істот. Оповідання «Леді з Іс» вносить ще пильше непорозуміння: там Гастур є людиною або примарою, яка служить сокольничим у давній бретонській ортоці. Проте жодного разу – і тут ми маємо справу з серйозним непорозумінням – у Чемберса Гастур не зивається Королем у Жовтому. Цю інтерпретацію подають вже наступники «Жовтих мітів».

письменники, зазвичай, вбачають своє завдання у тому, щоб змінити спосіб мислення своїх читачів» [8, с. ix]. Тому, як пояснює дослідник, корінні письменники одночасно пишуть для двох аудиторій – корінної і не-корінної. «З метою просвітити і прояснити, вони використовують одночасно різні культурні коди, та на подальше їхнє здивування значення цих творів буде імпліковано саме читачем, що спромігся перебороти шовхілине й ілюзорне спантелювання перед Іншим» [8, с. 15]. Та жоден із нині існуючих письменників не може претендувати на виключне володіння всією повнотою світогляду, як підкреслюють такі літературознавці як Гвен Гріффіт та П. Джейн Хаффен, «роботи інших письменників, що мають спільне культурне походження, нагадують студентам, що жодного автора не слід возвеличувати до позиції єдиного всезнаючого голосу свого племені» [4, с.98]. Дослідники наголошують на множинності уявлень про кожну корінну общину. При цьому Руперт переконаний, що корінні автори «конструюють уявне читача, виходячи із пресупозицій текстової перспективи і вимог нарративної компетентності, але іще й тому, що вони переходять від одного світогляду до іншого, вимагаючи від уявного читача тієї ж епістемологічної компетентності у кожному відрізу тексту» [8, с. 7].

У зв'язку із цим виникає питання як не-корінному читачеві привичаїтися і зрозуміти тексти корінних письменників. Девей Ніатум підкреслює, що «різниця між англо-американським та індіанським письменником полягає у тому, що останній може включати у свої тексти древні міфи і легенди, історії та жарти свого народу. Та представники інших культур не повинні мати із цим складнощів, якщо письменник гарно виконав свою роботу» [6, с.555-556]. Ніатум переконана, що письменник повинен створювати тексти, котрі дозволяють «зовнішньому» читачеві зрозуміти його без необхідності додаткового вивчення. Бріана Берк наголошує, що не існує такого явища у літературі корінних американців як «автентичність поглядів», через це не може існувати і міри вимірювання автентичності. «Радше ніж поділяти корінні общини, базуючись на ідеї «частки індіанської крові» й політики ідентичності, пропонованої федеральним урядом», вона дотримується переконання, що «ідентичність корінних американців є текучим і ситуативним явищем» [1, с.6].

За широко розповсюдженою літературознавчою традицією аналіз творів, у яких ідеться мова про зв'язок земного і духовного світів, проводиться у царині теорії магічного реалізму. Тим більше, що магічний реалізм, як підкреслює один із авторів найбільш фундаментального дослідження «Магічний реалізм: теорія, історія, суспільство», Роуду Вілсон, «використовується для дослідження практично будь-якого літературного тексту, де існує щонайменший натяк на бінарну опозицію чи антиномію. Крім того він широко вживається як історико-географічний термін у випадках, коли текст має приховані значення» [9, с.223]. У вступі до праці «Магічний реалізм: теорія, історія, суспільство», його натхненники й редактори Луїс Замора і Венді Феріс наголошують, що сам термін реалізму «наголошує на своїй верші світу як єдино можливій об'єктивній, універсальній репрезентації природного і суспільного оточення. <...> Тому реалізм функціонує як ідеологічна гегемонія» [10, с.3].

Літературним творам у якійсь мірі відводиться роль «ретранслятора» панівної ідеології суспільства. Саме тому Сюзан Паувер, авторка резонансного роману «Танцівник по траві», стурбовано коментує: «те, що читач може зробити із моїм твором, є поза межею мого контролю. Мене надзвичайно турбує, що люди сприймають мою творчість як студії з історії, соціології, етнографії, хоча насправді це не більше ніж літературний твір» [7]. Роман оповідає про абсолютно нові для західного світогляду погляди і підходи до світобудови, котрі характерні для традиційної спільноти Північної Америки. Тому один із оглядів роману звертає увагу на те, що «Паувер підводить читачів до світу, що попередньо був для них абсолютно чужим. Авторка робить досить простою для «чужинців» спробу зрозуміти устрій життя корінних американців. Хоча для тих, хто не має жодних попередніх знань про культуру американських індіанців, все одна важко буде зрозуміти яке величезне значення для них мають видіння, чари і сім'я» [8]. Ванесса Діана вбачає джерело потенційного несприйняття західним читачем роману «Танцівник по траві» вихідних положень, на яких авторка будує свою оповідь. «Роман Паувер вимагає від читача критично переглянути положення про те, що вони вважають реальністю. Колюче питання реалізму є джерелом дебатів серед дослідників літератури корінних американців: як класифікувати індіанську прозу, що кидає виклик усталеній західній концепції про реальність?» [3, с.6].

Сама ж авторка роману досить чітко висловила свої вимоги до читача і свою незгоду із спробами віднести її роман до магічного реалізму. «Я категорично не погоджуюся із тими, хто вбачає у моїй роботі зразок магічного реалізму і відносять мене до таких авторів як Габріель Гарсія Маркес. Тому що у моїй рідній культурі те, що описано у романі ніяк не є магічним реалізмом, це для мене абсолютна реальність. Можливо це не є реальністю іншої культури, але це аж ніяк не літературна стратегія для мене. Я описую справжні реалії життя моїх персонажів. Мене не ображає, коли критики характеризують роман таким чином, тому що я розумію джерело, що стало основою для таких висновків. Ця інтерпретація пов'язана із їхньою культурою. Та я переконана, що це неправильне розуміння, тому коли мені надається така можливість я висловлюю свою незгоду із цим» [7]. Кім Хуан-Хі реагує на заяву письменниці досить категорично, він переконаний, що попри те, що «Паувер відкидає категоризацію свого роману як явища магічного реалізму, але літературознавці не мають альтернативи і не можуть віднайти у літературній теорії іншого

місця для цього роману» [5, с.72], бо просто не існує іншої теоретичної бази, котру можна було б покласти в основу інтерпретації подібних літературних явищ. У свою чергу літературознавець Лі Швенінгер доводить, чому магічний реалізм є не зовсім підходящим визначенням для творів більшості корінних авторів: «Із суто західної точки зору маркування магічним реалізмом має тенденцію знизити цінність того, що називається магічним... Широко визначено, що теорія магічного реалізму справді пропонує способи інтерпретування роману Паувер, та ця концепція лежить у царині дихотомії між «магічним» і «реальним», саме цьому подіпові так опирається Паувер у своєму романі. Саме тому використання термінів *магічний* і *реалізм* є настільки проблематичними по відношенню до тексту роману, попри усю диференціацію категорій незмінною залишається принципова семантика - реальність протистоїть магічному, реальність протистоїть тому, чого не існує» [9, с.50].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Burke, Brianna. On Sacred Ground: Medicine People in Native American Fiction (2011): [Електронний ресурс] / Dissertation Paper. – 157p. - Режим доступа: http://scholarwork.umass.edu/open_access_dissertations.
2. Caton, Louis Freitas. Reading American Novels and Multicultural Aesthetics: Romancing the Postmodern Novel. – New York: Palgrave Macmillan, 2008. – 264 p.
3. Diana, Vanessa Holford. "I am not a Fairy Tale". Contextualizing Sioux Spirituality and Story Traditions in Susan Power's *The Grass Dancer* // Studies in American Indian Literature. – 2009.
4. Griffin, Gwen, and P. Jane Hafen. An Indigenous Approach to Teaching Erdrich's Works // Approaches to Teaching the Works of Louise Erdrich / Eds. Greg Sarris, Connie Jacobs & James Giles. – New York: MLA, 2004. – P.95-101.
5. Hyung-Hee, Kim. The Expansion of Reality: Beyond Magical Realism in Susan Power's *The Grass Dancer* [Електронний ресурс] - Режим доступа: <http://www.naell.org/download.php?filename...pdf...04>.
6. Niatum, Duane. On Stereotypes/ Recovering the Word: Essays on Native American literature/ ed. Brian Swann and Arnold Krupat. – Berkeley: U of California Press, 1987. – P.552-562.
7. Oslos, Shari. Interview with Susan Power // Voices from the Gaps. University of Minnesota: [Електронний ресурс] - Режим доступа: http://voices.umn.edu/vg/interviews/power_susan.html.
8. Oslos, Shari. Susan Power // Voices from the Gaps. University of Minnesota: [Електронний ресурс] - Режим доступа: http://voices.umn.edu/vg/Dios/entries/power_susan.html.
9. Ruppert, James. Mediation in Contemporary Native American Fiction. – Norman: U of Oklahoma Press, 1995. – 174p.
10. Schweninger, Lee. Myth Launching and Moon Landings. Parallel Realities in Susan Power's *The Grass Dancer* / Lee Schweninger // Studies in American Indian Literature. – 2004. – Vol.16. #3. – P.47-69.
11. Wilson, Rawdon. Metamorphoses of Fictional Space: Magical Realism / Rawdon Wilson // Magical Realism: Theory, History, Community/ Eds. Lois Parkinson Zamora and Wendy B. Faris. – Durham&London : Duke University Press, 1995. – P.209-233.
12. Zamora, Lois Parkinson & Faris, Wendy B. Introduction // Magical Realism: Theory, History, Community/ Eds. Lois Parkinson Zamora and Wendy B. Faris. – Durham&London : Duke University Press, 1995. – P.1-22.

Шостак О. О.

m. Pivne, o_shostak@ukr.net

РИТОРИЧНІ СТРАТЕГІ НА РІВНІ КОМПОЗИЦІЇ ТА ФОРМИ «ЕМІГРАЦІЙНОГО» ЦИКЛУ ІВАНА ФРАНКА «ДО БРАЗИЛІЇ»

У художній спадщині І. Франка представлені твори, присвячені темі еміграції, що дає підстави об'єднати їх в «еміграційний» текст (низка ранніх поезій, поема «Швінделеса Пархенблота вандрівка з села Дерихлопи до Америки і назад», поетичний цикл «До Бразилії», повість «Для домашнього огнища», новели «Батьківщина», «Сойчине крило»). На підґрунті досліджень зарубіжних та українських літературознавців з теорії надтексту (Н. Копистянської, Н. Лейдермана, Ю. Лотмана, О. Лошакова, Н. Медніс, В. Топорова та ін.) феномен «еміграційного» тексту І. Франка трактуємо як персональну надтекстову єдність, яка складається зі спільних за семантикою та художньою формою творів, що розкривають тему еміграції та об'єднані центральними просторовими топосами батьківщини і чужини, переведеними в сакральний реєстр образної антитези раю / пекла. Але в сучасному франкознавстві поняття «еміграційного» тексту ще не вивчене й не усталене як термін. Як складно організовані структури надтексту потребують багатоаспектного дослідження. Тому для аналізу Франкового «еміграційного» тексту доцільно застосувати риторичну методологію, що допомагає відстежити присутні у вказаному корпусі творів спільні мотиви, образи, сюжетні схеми, особливості поетики, які слугують конституванню надтексту і готують читача до реценції, забезпечуючи декодування авторських інтенцій різних рівнів художнього твору.

У надтекстовій єдності виокремлюють ядерні та периферійні субтексти. В «еміграційному» тексті І. Франка роль ядерної структури виконує цикл «До Бразилії» зі збірки «Мій Ізмагаль», який безпосередньо задіяний у розбудові його семантичного простору з відповідними маркерами художнього коду та асимілює периферійні твори, задає моделі їх інтерпретації в еміграційному контексті. У поезіях циклу розбудовується базовий мотивний репертуар (підготовка до виїзду, дорога, побут на чужині) і система повторюваних образів-топосів (агент, емігрант, батьківщина, чужина та ін.).

На їх формування впливають фактори соціокультурного контексту – публіцистика письменника, що накреслює коло провідних мотивів, та емігрантський фольклор – джерело поетики.

Провідна інтенція І. Франка, втілена в поетичному циклі, – відвернути еміграцію до Бразилії – нового пекла. Біблійна антитеза раю / пекла, спроектована на топи батьківщини й чужини, створює відповідний семантичний простір, настроєвий колорит, увиразнені риторичними стратегіями художньої форми. Мета наукової розвідки – з'ясувати особливості композиції творів і циклу в цілому, що демонструє процес аргументації, та проаналізувати тропіку, фігури, лексику, які задіяні у вираженні авторських інтенцій. Попри те, що «еміграційна» поезія І. Франка поставла на основі соціокультурного контексту з визначеними мотивно-образними домінантами, поетика творів у ракурсі поєднання різноманітних риторичних стратегій засвідчує майстерність автора в опрацюванні традиційної теми.

Розташування віршів у циклі «До Бразилії» відповідає класичним вимогам komponування дорадчої промови. Диспозиція поезій зумовлена жанром: епістола («Лист до Стефанії», «Лист із Бразилії»), пісня («Коли почуєш, як ти тиши нічній...», «Гей, розлілалось ти, руське горе...»), дискусія («Два панки йдуть попри них...»). Твори в циклі об'єднані на основі спільної теми – галицька еміграція. Кожен із них представляє різні мотиви, що корелюють із відповідним етапом виїзду (агітація, підготовка до подорожі, оцінка проблеми суспільством, дорога, побут на чужині), так що цикл у цілому репрезентує хроніку перебігу еміграції. І. Франко у викладі подій зберігає пряму хронологію, орієнтуючись на домінуючу реалістичну настанову у процесі белетризації соціальної проблеми. Навіть вибір жанрів урахував тогочасну дійсність: факт листування (отримання послань від агентів, переписка з односельчанами), поява емігрантського фольклору, різні оцінки проблеми в суспільстві. У поезіях розкрито основні причини виїзду за кордон: агітація, неосвіченість, матеріальна незабезпеченість, утиски влади, бездіяльність інтелігенції. Не випадково автор розпочинає цикл промовою агента Джеролета. Саме через брак освіти селяни легко вірили обіцянкам про покращення життя за кордоном, навіть не уявляючи, куди доведеться їхати і що їх чекає на чужині. Тому заявлена у вступі на іронічному тлі обманна теза про «хлопський рай» була сприйнята галичанами як факт [1, т. 2, 264]. Поезія, що входить у структуру оповідання циклу, представляють у конспективній формі перебіг еміграції. При цьому автор наводить приховані натяки до спростування тези агента: «надій марних», «мрію дитинну», «що то за рай ще тобі отвіраєсь» [1, т. 2, 265, 267]. Завершальний твір «Лист із Бразилії» остаточно спростовує тезу про щасливе життя на чужині: Бразилія як образ оміряного раю, протиставленого Галичині-пеклу, перетворюється в дійсності для емігрантів на те ж таки пекло. Відтак авторська інтенція відмовити співвітчизників від еміграції, репрезентувати її як зло, гріх реалізується через антитезу топосів батьківщини і чужини, співвіднесених з біблійними образами раю / пекла, які теж виведені на біблійну метафорику, спокуси та гріха.

Попри превалювання риторичної стратегії, базованої на топіці, вираженню авторських інтенцій слугують і засоби поетичної мови. В основу віршів покладено фольклорну і розмовно-побутову моделі, які впливають на вибір тропіки, фігур, визначають особливості лексики і пов'язані зі стратегією моделювання аудиторії – галицького селянства як потенційних емігрантів. Сатиричне конструювання галицької дійсності зумовило домінантність автологічної образності: «Не сплять їх? Всі підуть / Деся за сине море здуру». – / «Як же ж їм не йти, як тут / Всі до спілки дрем з них шкуру» [1, т. 2, 266]. Специфіка художньої мови наративних текстів залежить у першу чергу від жанру. Так, поезії-пісні «Коли почуєш, як в тиші нічній...» і «Гей, розлілалось ти, руське горе...» вирізняються на фоні циклу різноманітністю тропіки, фігур, які, однак, орієнтовані передусім на фольклорні зразки. До риторичних домінант зараховуємо метафору («Гей, розлілалось ти, руське горе, / Геть по Європі і геть поза море!»), епітет («важке зітхання і гіркий прокляти», «тужливий спів»), антитезу («Рідну країну з слізьми споминав він, / Але з прокляттям із неї тікав він») та риторичні запитання й апелятиви («Що то ще жде тебе на океані?»; «Де ви не лялися, руські слізоли!») [1, т. 2, 265–267]. Найбільш наближені до розмовного мовлення листи і вірш-дискусія «Два панки йдуть попри них...», у яких виразно представлене автологічне слово. Цим творам притаманна висока частотність вживання просторічних форм («балакав», «не попали») і діалектизмів («най», «за се», «сеї», «освоюєсь») [1, т. 2, 263–265]. У цілому, поетичність циклу «До Бразилії» досягається образами, які не належать до виразних тропів (автологізми органічно взаємодіють із металогією), що засвідчує художню майстерність І. Франка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Франко І. Зібрання творів : У 50 т. / І. Франко / АН УРСР. Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка ; редкол. : Є. Кирилюк [голова] та ін. – Київ : Наукова думка, 1976–1986.

Шуба Ю. В.

м. Черкаси, julia_juliet@ukr.net

ПОСТМОДЕРНІСТСЬКІ ІГРИ ДЖУЛІАНА БАРНСА В РОМАНІ «ВІДЧУТТЯ ЗАКІНЧЕННЯ»

Сучасний британський письменник-постмодерніст Джуліан Барнс не дарма отримав прізвисько «хамелеона британської літератури» (М. Стаут). Кожний його наступний твір відрізняється від попереднього, письменник

експериментує з існуючими літературними формами і створює якісно новий продукт, адже він впевнений, що «для того щоб писати, ви маєте переконати себе, що це – нова відправна точка не тільки для вас, а й для усієї історії роману» (цит. за [4]). Що об'єднує всі його такі не схожі романи – це витончена гра, яка починається з вибору назви твору, плавно переходить в епіграф, а потім пронизує всі рівні тексту. Роман «Відчуття закінчення» (2011), за який Джуліан Барнс нарешті отримав оміряну Букерівську премію, не є виключенням.

Заголовок роману «Відчуття закінчення» відсилає читача до одноїменної збірки статей англійського історика і теоретика літератури Френка Кермоуда, опублікованої у 1966 році. У центрі уваги дослідника – питання фінальності, яку у Ф. Кермоуда нерозривно пов'язане з відчуттям часу і релігійним досвідом. Англійський історик і теоретик літератури впевнений, що в основі будь-якої релігії закладено людське розуміння концепту часу, і тому, священні тексти, як правило, починаються з оповіді про створення світу і завершуються апокаліптичними описами [2, 6–8]. Тож, як зазначає Френк Кермоуд: «Для того, щоб зрозуміти сенс нашого нагального життя, яке ми застали прямо на середині, нам потрібні вигадки про початки і вигадки про кінці, вигадки, які з'єднують початок і кінець і надають значення тому, що у проміжку» [там само, 190]. Цю ідею втілює Дж. Барнс у своєму романі «Відчуття закінчення», обираючи на роль оповідача Ентоні (Тоні) Вебстера, літню людину на пенсії, яка починає свою сповідь зі шкільних років, де для нього власне і почалося його історія: «I'm not very interested in my schooldays, and don't feel any nostalgia for them. But school is where it all began, so I need to return briefly to a few incidents that have grown into anecdotes, to some approximate memories which time has deformed into certainty» [1, 4]. Отже, для читача, обізнаного з науковим доробком Ф. Кермоуда, заголовок «Відчуття закінчення» є аллюзією на книгу цього науковця і водночас поясненням творчого задуму Дж. Барнса.

Заголовок виражає і домінуючий протягом оповіді внутрішній стан головного героя. Ентоні Вебстер страждає від постійного відчуття, що життя наближається до завершення, а він так і не досягнув того, чого так прагнув у молодому віці. Але завершення життя не сприймається ним як смерть, це – скоріш поворотний момент, коли ще можна щось змінити: «You get towards the end of life – no, not life itself, but of something else: the end of any likelihood of change in that life» [1, 149].

Інтертекстуальний зв'язок з роботою Ф. Кермоуда можна прослідкувати і в висловлюваннях головного героя, адже для Ентоні і Ф. Кермоуда час асоціюється з цоканням годинника: «We live in time – it holds us and moulds us – but I've never felt I understood it very well. And I'm not referring to theories about how it bends and doubles back, or may exist elsewhere in parallel versions. No, I mean ordinary, everyday time, which clocks and watches assure us passes regularly: tick-tock, click-clock» [1, 3]. Щоб відчутти нерозривний зв'язок з часом і створити певний контроль над ним, Ентоні і його друзі носять години внутрішньою стороною до зап'ястка, де цокання годинки зливається з пульсацією крові у руці.

Ф. Кермоуд протиставляє час віків настипривому цоканню годинника, що супроводжує людину від народження до смерті, і, якщо «тік», – це початок, то «так» – це своєрідний апокаліпсис, відповідно проміжок життя – це пауза між ними. «Тік-так» – це людське оповідання, що заповнює вакуум часу. Але, якщо людина має порозуміти про структуру початку і кінця, вона має поставити «так» наперед. У цьому випадку часовий інтервал залишається тим самим, але несе інший резонанс [2, 45]. Таким «так» у Дж. Барнса стає початок роману, який розпочинається словами: «I remember, in no particular order: <...>» [1, 3]. Пізніше читач отримає детальний опис усіх уривчастих спогадів Ентоні Вебстера і зрозуміє всю їх важливість для головного персонажа.

Зазвичай, наступним кроком Дж. Барнса у створенні ігрового простору є епіграф, але у романі «Відчуття закінчення» він відсутній. Французький літературознавець Ж. Женетт, який всебічно досліджував явище паратекстуальності у художній літературі, зазначає, що «присутність чи відсутність епіграфу сама по собі маркує період, жанр чи навіть зміст літературного твору» [3, 156–160]. У романі «Відчуття закінчення» відсутність епіграфу можна пояснити, жанровою належністю твору, адже він є гібридом художньої біографії та мемуарів, стилізованим під реалістичний роман. Роман написаний від першої особи і репрезентує історію життя оповідача, тож твір не потребує епіграфу. Але шістдесятирічний головний персонаж Дж. Барнса часто замислюється над вибором епітафії для себе, яка могла б бути використана в якості епіграфу для його біографії, написаною третьою особою. Спочатку він обирає рядок з улюбленої пісні: «Every day is Sunday» – that wouldn't make a bad epitaph, would it?» [1, 62], а потім він згадує слова колишньої дівчини Вероніки, які вона так часто йому говорила, і вони здаються йому більш підходящими. Відмова колишньої дружини Маргарет бути його «жизнетогою» й єдиним другом і надалі, якими вона була всі ці роки, спонукає до ще одного варіанту: «If I hadn't decided on cremation and a scattering, I could have used the phrase as an epitaph on a chunk of stone or marble: "Tony Webster – He Never Got It." But that would be too melodramatic, even self-pitying. How about "He's on His Own Now"? That would be better, truer» [1, 144]. Отже, Дж. Барнс навмисно відмовляється від епіграфу, застосування якого є характерною рисою творчості письменника.

Типовою для британського письменника залишається інтертекстуальна гра на рівні цитати, яка не завжди маркується у романі лапками. Дж. Барнс цитує рядки з творчого доробку англійських поетів і драматургів (Ф. Ларкін,

Наукове видання

Комунікативний дискурс у полікультурному просторі

Матеріали Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції
(6-7 жовтня 2017 р.)

Матеріали надруковано в авторській редакції

Автори тез доповідей несуть відповідальність за достовірність викладених фактів,
цитат, посилань, а також за допущені помилки та неточності

Формат 70x100/16. Ум. др. арк. – 18,5. Тираж – 200 прим.

Видавництво МНУ імені В. О. Сухомлинського

Свідectво про внесення до Держ. реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 3375 від 29.09.2009 р.

Адреса редакції та видавця:

54030, м. Миколаїв, вул. Нікольська, 24.

Тел./ф. (0512)37-88-15, e-mail: mnu-konf-filolog@ukr.net